ସମ୍ବାଦପତ୍ର: ସ୍ୱାଧୀନତା ଓ ସନ୍ତ୍ରାସବାଦ

ଗତ ୪ ଅକ୍ଟୋବର ଦିନ ରାଜ୍ୟ ସୂଚନା ଭବନଠାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ 'ସମ୍ବାଦ'ର ଷୋଡଶ ଜନ୍ମୋତ୍ସବରେ ମୁଖ୍ୟ ଅତିଥି ଭାବେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଖ୍ୟାତିସଂପନ୍ନ କଥାକାର ଓ ସ୍ତମ୍ଭକାର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମନୋଜ ଦାସ । ଉତ୍ସବରେ ସେ ଦେଇଥିବା ଅଭିଭାଷଣର ଲିଖିତ ରୂପ ଆମେ ଏଠାରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରୁଛୁ । ଏହାର ଦ୍ୱିତୀୟାର୍ଦ୍ଧ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ ଆଗାମୀ ସଂଖ୍ୟାରେ -

ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଗୋଟେ ଅଦ୍ଭୁତ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ । ତା'ର ରାଜନୀତି ଅଛି । ତା'ର ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଦର୍ଶ ପ୍ରତି ଆନୁଗତ୍ୟ ଥାଏ । ଜଣେ ଲେଖକ, ଯିଏ ... ବଳୟର ବାହାରେ, ତା'ର ଭୂମିକା (ସମ୍ବାଦପତ୍ର ପାଇଁ) କ'ଣ ହୋଇପାରେ- ... ଏହି ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ମୋର ସେହି ଅନୁଭବକୁ ମୁଁ ଏଠାରେ କହିବାକୁ ଚାହେଁ ।

ମୁଁ ଅନେକ ସମୟରେ, ଅନେକ ଦୈନିକ ପତ୍ରିକା ଅନୁଷ୍ଠାନର ଯେଉଁ ବିବରଣୀ ସବୁ ପ୍ରକାଶ ପାଏ, ତାକୁ ପଢ଼େ । ପଢ଼ିବା ଭିତରେ ମୋର ମନେପଡ଼େ, ଜଣେ ବ୍ରିଟିଶ ହାଉସ୍ ଅଫ୍ କମନ୍ସର ଜଣେ ସଦସ୍ୟଙ୍କର ଗୋଟେ ଘଟଣା । ସେହି ଏମ୍.ପି. ମହୋଦୟ ବେଲୁନ୍ ଚଢ଼ିବାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି । ଥରେ ସେ ବେଲୁନ୍ ଚଢ଼ିବାକୁ ଯାଇଛନ୍ତି, ସେତେବେଳେ ଆକାଶ ମେଘାଚ୍ଛନ୍ନ । ବର୍ଷା ଓ ପବନ । କୌଣସି ଏକ ଅଜଣା ସ୍ଥାନରେ ସେହି ବେଲୁନଟି ଅବତରଣ କରିଛି । ସନ୍ଧ୍ୟା ହୋଇ ଆସିଲାଣି । ସେ ଜଣେ କୃଷକକୁ ପଚାରୁଛନ୍ତି, "ଆରେ ବାବୁ, ମୁଁ କେଉଁଠି ?" କୃଷକ ଜଣକ ଉତ୍ତର ଦେଉଛି, "ଆପଣ ଗୋଟେ ବେଲୁନ୍ ଭିତରେ ଅଛନ୍ତି ।" ପରଦିନ ସେ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟରେ କହୁଛନ୍ତି- "ଏଭଳି ସୁନ୍ଦର ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟାରିଆନ୍ ଉତ୍ତର ମୁଁ କେବେ ଜୀବନରେ ଶୁଣିନି ।" ସଂକ୍ଷିପ୍ତ, ତଥ୍ୟମୂଳକ, କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥହୀନ । ଠିକ୍ ସେହିଭଳି ଭାବରେ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ଖବରକାଗଜ ସମ୍ପର୍କୀୟ ବିବରଣୀ ମୁଁ ପଢ଼େ, ଦେଖେ, ସେଠାରେ ବକ୍ତାମାନେ କହୁଛନ୍ତି- ସମ୍ବାଦପତ୍ର, ଗଣତନ୍ତ୍ରର ଏକ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଦିଗ । ସମ୍ବାଦପତ୍ରର ସ୍ୱାଧୀନତା ବିନା କୌଣସି ପ୍ରକାରେ ସମାଜର ଉନ୍ନତି ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ...ଇତ୍ୟାଦି ଇତ୍ୟାଦି । କିନ୍ତୁ ଏହାର ଆଭିମୁଖ୍ୟ କ'ଣ ଏବଂ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମାନେ ଠିକ୍ କ'ଣ କହିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ତା'ର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପରିଚୟ ମୁଁ ପାଏ ନାହିଁ । ଆଶା କରେ, ମୁଁ ଯଦି ମୋର ଭୂମିକା ସେହି ପରମ୍ପରାରେ ସୀମିତ ରଖିବି, ଆପଣମାନେ ତାକୁ ପସନ୍ଦ କରିବେ ନାହିଁ କି ମୋର ବିବେକ ମଧ୍ୟ ମୋତେ କ୍ଷମା କରିବ ନାହିଁ ।

ପ୍ରାୟ ବାର ଖଣ୍ଡ ଖବରକାଗଜ ମୁଁ ସବୁଦିନ ପାଏ । ଗୋଟିଏ ଯୋଡ଼ିଏ କିଣେ, ବାକି ଓଡ଼ିଆ ଓ ଇଂରାଜୀ ପତ୍ରିକାରେ ଯେହେତୁ ମୋର ଶ୍ରଦ୍ଧାଭାଜନ ପ୍ରକାଶକ-ସଂପାଦକ, କିମ୍ବା ମୁଁ ସେଥିରେ ସ୍ତମ୍ଭ ଲେଖୁଛି ବା ଲେଖୁଥିଲି, ସେମାନେ ମୋତେ କଂପ୍ଲିମେଣ୍ଟାରୀ କପି ପଠାନ୍ତି । ଦିନେ ଜଣେ ପ୍ରାଜ୍ଞ ବ୍ୟକ୍ତି ମୋ ଘରେ ବସିଥାନ୍ତି, ହଠାତ୍ ... ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ସେ ମୋତେ ପଚାରିଲେ- ମନୋଜବାବୁ, ଆପଣ ୧୨/୧୪ ଖଣ୍ଡ ପତ୍ରିକା ପାଉଛନ୍ତି ? ଆପଣ ଏଗୁଡାକ ପଢ଼ନ୍ତି ? ମୁଁ କହିଲି- ପଢ଼ିବା ପାଇଁ ମୋର ଲୋଭ ହୁଏ ଏବଂ ଚେଷ୍ଟା କରେ ମଧ୍ୟ । ସେ କହିଲେ- ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ଯେତେବେଳେ ଖଣ୍ଡେ ପରେ ଦ୍ୱିତୀୟ କାଗଜ ପଢ଼େ, ମୋତେ ଜର ଆସିଯାଏ । ଏତେ ସିକ୍‌ନିଂ ନ୍ୟୁଜ୍, ଏତେ ଡିପ୍ରେସିଂ ନ୍ୟୁଜ୍ ! ମୁଁ ତାଙ୍କୁ କହିଲି- ଜର ମୋତେ ବି ଆସେ । କିନ୍ତୁ ମୋର ଅବସ୍ଥା ସେହି ପଞ୍ଜାବୀ ଲୋକକଥାର ନାୟକଟି ଭଳି । ଆପଣ ସେ ଗପଟି ଜାଣିଥିବେ । ଦୁଇ ଜଣ ଯୁବକ ନଈକୂଳେ କୂଳେ ଯାଉଛନ୍ତି । ନଈରେ ଗୋଟେ କମ୍ବଳ ଭାସି ଯାଉଛି । ଜଣେ ଯୁବକ ଡେଇଁପଡ଼ି ସେଇ କମ୍ବଳଟିକୁ ଆଣିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି । ଦେଖା ଯାଉଛି, କମ୍ବଳ ଆଉ ସେ, ଉଭୟେ ଭାସି ଭାସି ଚାଲିଛନ୍ତି । ଦ୍ୱିତୀୟ ଯୁବକ ଡାକୁଛି- ଆରେ, ତୁ ସେ କମ୍ବଳ ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଆ ।' ପ୍ରଥମ ଯୁବକଟି ଉତ୍ତର ଦେଉଛି- ମୁଁ ତ କମ୍ବଳକୁ ଛାଡ଼ି ଦେଲିଣି; ହେଲେ କମ୍ବଳ ମୋତେ ଛାଡୁନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ସେଇଟା ଗୋଟେ ଭାଲୁ । ମୁଁ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ପଢ଼ିଲେ ମୋତେ ବି ଜର ଜର ଲାଗେ । କିନ୍ତୁ ମୋର ଅବସ୍ଥା ଏପରି ଯେ ମୁଁ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଛାଡ଼ିପାରିବି ନାହିଁ । ଯଦି ମୁଁ ସମ୍ବାଦପତ୍ରରେ ଲେଖୁନଥାନ୍ତି, ଆଜି ଆପଣମାନେ କାହିଁକି ଏଠାକୁ ଆସନ୍ତେ ? ମୁଁ କିଏ ଆପଣମାନେ ଜାଣନ୍ତେ କିପରି ?

ଏ ପୃଥିବୀର ସବୁ ଜିନିଷ ଭିତରେ ଆଲୋକ ଏବଂ ଅନ୍ଧକାର, ସତ୍ୟ ଏବଂ ମିଥ୍ୟା, ସୁଖ ଏବଂ ଦୁଃଖ ଏମିତି ଓତଃପ୍ରୋତ ଭାବେ ଜଡ଼ିତ ହୋଇଅଛି, ଆପଣ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବେ କେଉଁଟା ଗ୍ରହଣୀୟ କେଉଁଟା ବର୍ଜନୀୟ- ଏ କଥା କହିପାରିବା ଭଳି ଶକ୍ତି ପାଇପାରିବେ ନାହିଁ, ସଚରାଚର । ସମ୍ବାଦପତ୍ର ଯଦି ନ ଥା'ନ୍ତା, ମାଇଲାଇ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡ (ପୃଥିବୀର ବର୍ବରତମ ହତ୍ୟାକାଣ୍ଡର ଗୋଟେ ନମୁନା) ପୃଥିବୀର ଲୋକେ ଜାଣିପାରିନଥାନ୍ତେ । ୱାଟର୍ ଗେଟ୍ ସ୍କାଣ୍ଡାଲ୍ ପୃଥିବୀର ଲୋକେ ଜାଣିପାରିନଥାନ୍ତେ । ଯୋଉ କାର୍ଲ ମାର୍କସ୍ ବୁର୍ଜୁୟା ପ୍ରେସ୍ ପ୍ରତି ଏତେ ଆକ୍ଷେପ କରିଯାଇଛନ୍ତି, ହିସାବ ଦେଖାଉଛି, 'ନ୍ୟୁୟର୍କ ଟ୍ରିବ୍ୟୁନ୍‌ସ'ରେ କାର୍ଲ ମାର୍କସ୍ ଏବଂ ଫ୍ରେଡ଼ରିକ୍ ଏଂଜେଲ୍ସ ପାଞ୍ଚ ଶହ ପ୍ରବନ୍ଧ ଲେଖିଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଆପଣ କ'ଣ ବର୍ଜନୀୟ, କ'ଣ ବର୍ଜନୀୟ ନୁହେଁ ବୋଲି କହିବେ, ତାହା ଭାରି ଅସୁବିଧାଜନକ ବ୍ୟାପାର । ଖବରକାଗଜର ଆଜି କୌଣସି ମୂଲ୍ୟବୋଧ ନାହିଁ ବୋଲି ଅନେକେ କହନ୍ତି । କହନ୍ତି ବି ଆଜି ତା'ର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଚରିତ୍ର ନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ଏ ମାଧ୍ୟମ ଖରାପ ହୋଇଯାଇଛି । ଜି. କେ. ଚେଷ୍ଟାରଟନ୍‌ଙ୍କର ଗୋଟେ ସୁନ୍ଦର ଉକ୍ତି ରହିଛି । ତା'ର ବିଶେଷତ୍ୱ ହେଉଛି- ଆଜି ଯେଉଁ ସବୁ ଦୁର୍ଗୁଣ ପରିସ୍ଫୁଟ ହେଉଛି, ସେହି ସମସ୍ତ ଦୁର୍ଗୁଣ ଏ ପୃଥିବୀରେ ରହିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେହି ସବୁ ଦୁର୍ଗୁଣ ସଂପର୍କରେ ଜାଣିବାର ସୁଯୋଗ ଲୋକମାନଙ୍କର ନ ଥିଲା । ଯେତେବେଳେ ଦୁର୍ଗୁଣକୁ ଜଣାଇ ଜଣାଇ ଗୋଟେ କାଗଜ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଅର୍ଜନ କରେ ବା ଜନପ୍ରିୟତା ଲାଭ କରେ, ସେତେବେଳେ ସେ ସେହି ଦୁର୍ଗୁଣମାନଙ୍କର ସଂଧାନ କରିବା ଆରମ୍ଭ କରେ । ଏହା ଗୋଟେ ମନସ୍ତାତ୍ତ୍ୱିକ ନୀତି । ଏହି ନିୟମରୁ ଅବ୍ୟାହତି ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ଦୁର୍ଗୁଣ ଗାନ କରିବା ହୋଇଯାଏ ସେହି ଖବରକାଗଜର ଚାରିତ୍ରିକ ଲକ୍ଷଣ ।

ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଆନ୍ତରିକତା ସହକାରେ ଏହି ସବୁ ସମସ୍ୟା ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ଦେଉ, ସେତେବେଳେ ଗୋଟାଏ ସତ୍ୟ ଆଗକୁ ଆସେ । ଆଜିର ପୃଥିବୀରେ ଏଭଳି କୌଣସି ବ୍ୟାପାର ନାହିଁ, ଯାହା ପାଇଁ ଆପଣ କୌଣସି ଗୋଟାଏ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ କିମ୍ବା ବ୍ୟକ୍ତିକୁ କିମ୍ବା ଗୋଟାଏ ସଂସ୍ଥାକୁ ଦାୟୀ କରିପାରିବେ । ଖବରକାଗଜର ଅଧିକ ବିକ୍ରି ଯଦି ନାହିଁ, ପ୍ରସାରଣ ନାହିଁ- ତେବେ ତା'ର ମୂଲ୍ୟ କିଛି ନାହିଁ । ଯଦି ଏହା ଅଧିକ ପ୍ରସାରିତ ହେବ, ତେବେଯାଇ ଯଥେଷ୍ଟ ବିଜ୍ଞାପନ ପାଇବ । ଆଉ ଯଥେଷ୍ଟ ବିଜ୍ଞାପନ ପାଇବାକୁ ଖବରକାଗଜକୁ ଜନପ୍ରିୟ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମଣିଷର ରୁଚିବୋଧର ବହୁ ସ୍ତର ରହିଛି । ସଚରାଚର ମଣିଷ ଗୋଟେ ନିମ୍ନସ୍ତରରେ ରହିବାକୁ ସୁଖପାଏ । ଉପରକୁ ଉଠିବା ସବୁବେଳେ କଷ୍ଟକର, ତଳେ ରହିବା ବଡ଼ ସ୍ୱାଚ୍ଛନ୍ଦ୍ୟଜନକ । ଅତଏବ ସେହି ସ୍ତର ଅନୁରୂପ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୋଟେ ଖବରକାଗଜକୁ କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯଦି ସେ ସେ'ୟା କରି କରିଚାଲେ, ତେବେ ସେ ସମାଲୋଚିତ ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ । ହେଲେ ଦାୟିତ୍ୱ କାହା ଉପରେ ? ଏଇଠି ଦାୟିତ୍ୱ କୌଣସି ଗୋଷ୍ଠୀ ଉପରେ ନୁହେଁ, ସମଗ୍ର ମାନବ ସମାଜ ବା ପାଠକ ସମାଜ ଉପରେ । ଏ ଦିଗରେ ଖବରକାଗଜର ଦାୟିତ୍ୱ ତ ନିଶ୍ଚୟ ରହିଛି, ହେଲେ ତାହା ଆଂଶିକ । ଏ ଦିଗରେ ଆମର ମଧ୍ୟ ଦାୟିତ୍ୱ ରହିଛି । ଆମେ ପରୋକ୍ଷରେ ବା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷରେ ଆମକୁ ଯେଭଳି ଖୋରାକ ଯୋଗାଉ ବୋଲି ଆମେ ଚାହୁଁବୁ ।

୧୯୬୧ରେ ମୁଁ ମାଡ୍ରାସ ଯାଉଥାଏ । ଟ୍ରେନ୍‌ରେ ଜଣେ ଭଦ୍ରବ୍ୟକ୍ତି ଗୋଟେ ତାମିଲ କାଗଜ ପଢୁଥାନ୍ତି । ମୁଁ ଦେଖିଲି, ତା'ର ଫ୍ରଣ୍ଟ ପେଜ୍‌ରେ ସିନେମା ତାରକାଙ୍କ ଛବି ଛପା ହୋଇଛି । ଆମର ଓଡ଼ିଶା ବା ଭାରତର ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଭାଷାର ଖବରକାଗଜର ଫ୍ରଣ୍ଟ ପେଜ୍‌ରେ ସେତେବେଳେ ସିନେମା ତାରକାଙ୍କ ଛବି ଛପା ହେଉନଥିଲା । ମୋର ସହଯାତ୍ରୀଙ୍କୁ ପଚାରିଲି- ଆପଣଙ୍କ ରାଜ୍ୟରେ ଖବରକାଗଜର ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠାରେ ସିନେମା ତାରକାଙ୍କ ବିବୃତି ଛପା ହୁଏ ? ସେ ବଡ଼ ନିରୀହ ଭାବରେ କହିଲେ- ଆଜ୍ଞା ହଁ । ଆଜି ମୁଁ ଦେଖୁଛି, ଭାରତର ସର୍ବାଧିକ ଜନପ୍ରିୟ ଇଂରାଜୀ ଦୈନିକ ତା'ର ପ୍ରଥମ ପୃଷ୍ଠାରେ କୌଣସି ଗୋଟେ ବିଉଟି କୁଇନ୍ କିମ୍ବା କୌଣସି ଗୋଟେ ସିନେମା ଷ୍ଟାର୍‌ଙ୍କ ଛବି ଛାପି ଚାଲିଛି । କିନ୍ତୁ ଚାତୁର୍ଯ୍ୟ ସହକାରେ ତାକୁ କରାଯାଉଛି । ତା' ପଛରେ ଏକ କଳାତ୍ମକ ପ୍ରତାରଣାର ଅବତାରଣା କରାଯାଉଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ସମଗ୍ର କଳା-ସଂଭ୍ରମବୋଧର ସ୍ତରକୁ ମଧ୍ୟ ଧୀରେ ଧୀରେ ଅବନମିତ କରାଯାଉଛି, ଯାହା ଦ୍ୱାରା ଲୋକେ ସହଜରେ ଗ୍ରହଣ କରି ନେଉଛନ୍ତି ଯେ, ଏହା ଏକ ସ୍ୱାଭାବିକ୍ ବ୍ୟାପାର ! ଆଜି ପୃଥିବୀରେ ଏସବୁ ଘଟି ଘଟି ଚାଲିଛି । ହେଲେ ଏ ନେଇ ଆପଣ କାହାକୁ ଦାୟୀ କରିବେ ? ଜନସାଧାରଣ ଯଦି ଏହାକୁ ପସନ୍ଦ ନ କରନ୍ତି, ଏହା ହୋଇପାରନ୍ତା ନାହିଁ । ଜନସାଧାରଣ ଯଦି ଏହାର ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିବେ ଓ ତାକୁ ହତୋତ୍ସାହିତ କରିବା ଯଦି କାଗଜର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ହୋଇଥିବ- ଆଉ ଯଦି ସେ ତାହା ନ କରୁଛି, ତେବେ ସେ ଦାୟୀ । ହେଲେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ବିପୁଳ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ ନିକଟରେ ଯେତେ ବଡ଼ ଖବରକାଗଜ ସଂସ୍ଥା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାହା ଏକ ଛୋଟ ସଂସ୍ଥା ମାତ୍ର ।

ଚାରି ପ୍ରକାର ସମ୍ବାଦ ଆମେ ଖବରକାଗଜରେ ଦେଖୁ- ଖବର, ତୁଚ୍ଛା ଖବର (ଅସତ୍ୟ ଖବର), ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ଖବର ଓ ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତିକର ଖବର । ଖବର ଯାହା, ତା'ର ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବାର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନ ନାହିଁ । ଅସତ୍ୟ ଖବରର ଏକ କ୍ଲାସିକ୍ ଉଦାହରଣ ହେଉଛି ଗତ ଶତାବ୍ଦୀରେ 'ନ୍ୟୁୟର୍କ ସାନ୍'ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏକ ଖବର । ଏହି କାଗଜରେ ହଠାତ୍ ଦିନେ ଜଣେ ଲେଖକ ଲେଖିଲେ ଯେ ସେତେବେଳର ଜଣେ ବଡ଼ ଜ୍ୟୋତିର୍ବିଦ୍ କୁଆଡ଼େ ସବୁଠୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଦୂରବୀକ୍ଷଣ ଯନ୍ତ୍ର ଦ୍ୱାରା ଜହ୍ନ ଉପରେ ଗୋଟେ ପ୍ରକାର ଜୀବନ୍ତ ପ୍ରାଣୀ ଥିବାର ପ୍ରମାଣ ପାଇଛନ୍ତି । ସେଥିରେ ସେହି ପ୍ରାଣୀମାନଙ୍କ କେଶ ପାଶ ଏହିଭଳି, ଚାଲିଚଳଣ ଏହିଭଳି- ଏମିତି ସପ୍ତାହ ସପ୍ତାହ ଧରି ଲେଖା ଚାଲିଲା । ଖବରକାଗଜ ମଧ୍ୟ ତା' ଭିତରେ ଅସମ୍ଭବ ଭାବେ ପ୍ରସାରିତ ହୋଇଗଲା । 'ନ୍ୟୁୟର୍କ ସାନ୍' ସବୁଠୁ ବେଶି ପ୍ରସାରିତ ପତ୍ରିକା ହୋଇଗଲା । ଯେତେବେଳେ ଏହି ଖବର ମିଛ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼ିଲା, ସେତେବେଳେ ଖବରକାଗଜର ମଧ୍ୟ ପତନ ହୋଇଗଲା । ବିଭ୍ରାନ୍ତିକର ଖବରର ଏକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମୁଁ ଦେଉଛି । ଆର୍କ ବିଶପ୍ ଅଫ୍ କେଣ୍ଟବରୀ ଥରେ ଆମେରିକା ଆସିଥିଲେ । ଏହା ହେଉଛି ତଥ୍ୟ । ତାଙ୍କ ସେକ୍ରେଟାରୀ ତାଙ୍କୁ କହୁଛନ୍ତି, ଆପଣ ଗୋଟେ କୂଟନୈତିକ ଦେଶକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ତେଣୁ ଚଟ୍ଟଳ 'ହଁ' ... 'ନା' କହିବେନି, ଭାବିଚିନ୍ତି କହିବେ । ସେ ଆମେରିକାର ବିମାନବନ୍ଦରରେ ଅବତରଣ କଲେ । ସାମ୍ବାଦିକମାନେ ତାଙ୍କୁ ଘେରିଗଲେ । ସେମାନେ ପଚାରିଲେ- ମାନହାଟାନ୍ ଅଞ୍ଚଳରେ ଯେଉଁ ଗଣିକାଳୟ ସବୁ ରହିଛି, ସେ ସଂପର୍କରେ ଆପଣଙ୍କର ମତ କ'ଣ ? ବିଶପ୍ ତ ଡିପ୍ଲୋମାଟିକ୍ ହେବେ, ତେଣୁ ସେ ଟିକେ ରହିଯାଇ କହିଲେ- ମାନହାଟାନ୍‌ରେ ଗଣିକାଳୟ ଅଛି ? ପରଦିନ ସକାଳେ ଖବରକାଗଜରେ ବାହାରିଲା ଯେ ଆମେରିକାରେ ପାଦ ଦେବା ମାତ୍ରେ ଆର୍କ ବିଶପଙ୍କ ପ୍ରଥମ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଉଛି ମାନହାଟାନ୍‌ରେ ଗଣିକାଳୟ ଅଛି କି ? ତାଙ୍କର ସେ ବିଷୟରେ ଏତେ ଆଗ୍ରହ ... ସେ ପହଞ୍ଚୁ ପହଞ୍ଚୁ ଗଣିକାଳୟ କଥା ପଚାରିଦେଲେ । ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତିକର ଖବର ସଂପର୍କରେ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ଦେଲା ଭଳି ସମୟ ନାହିଁ । ଯଦି ମୁମ୍ବାଇର ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱବିତ୍‌ମାନଙ୍କ ସହ ଆପଣଙ୍କର ବନ୍ଧୁତା ଥିବ, ସେମାନଙ୍କ ଯେଉଁ ବିବରଣୀ ଆପଣ ପାଇବେ, କୌଣସି ଉପନ୍ୟାସର କାହାଣୀ ବି ସେଠାରେ ହାର ମାନିଯିବ । କେତେ ଶହ ଯୁବକ ଖାଲି ସିନେମାର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଗସିପ୍, ସ୍କାଣ୍ଡାଲ ଏସବୁକୁ ପୁଞ୍ଜି କରି ସେମାନଙ୍କ ସ୍ୱପ୍ନର ଜାଲ ବୁଣି ଚାଲନ୍ତି ଓ ଶେଷକୁ ଅସ୍ୱାଭାବିକ (ଅବନର୍ମାଲ୍) ହୋଇଯାଆନ୍ତି ଏବଂ ମନସ୍ତତ୍ତ୍ୱବିତ୍‌ଙ୍କ ପାଖକୁ ଆସନ୍ତି । ଏହାର ହିସାବ ନାହିଁ । ଏହା ହିଁ ଉଦ୍‌ଭ୍ରାନ୍ତିକର ଖବରର ପରିଣତି ।

ଏହି ଚାରି ପ୍ରକାର ଖବର ନିଶ୍ଚୟ ଏକ ସମାଲୋଚନାମୂଳକ ବିବୃତି । କିନ୍ତୁ ଏଭଳି ସମାଲୋଚନା କରିବାର ଅଧିକାର ଆମର ଅଛି କି ? ଏହା ପଛରେ କ'ଣ ଶକ୍ତି ରହିଛି ? ଏହା ପଛରେ କ'ଣ ମୌଳିକ କାରଣ ଥାଇପାରେ ? ଶ୍ରୀଅରବିନ୍ଦ ଗୋଟିଏ ଜାଗାରେ କହିଛନ୍ତି- ପ୍ରାଗୈତିହାସିକ ଯୁଗ ... ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମଣିଷର ସଂଧାନ ଜାରି ରହିଛି । ମଣିଷ ମାତ୍ରକେ ସଂଧାନୀ ହେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଏବଂ ତା'ର ସମଗ୍ର ସଂଧାନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପାଞ୍ଚଟି ଲକ୍ଷ୍ୟ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଧାବମାନ- ଭଗବାନ, ଜ୍ଞାନ, ସ୍ୱାଧୀନତା, ଆନନ୍ଦ ଓ ଅମରତ୍ୱ ।

ଏହି ପାଞ୍ଚଟି ଯାକ ଆସ୍ପୃହା ଏବେ ବିକୃତ ହୋଇଯାଇଛି । ମଣିଷ ଭଗବାନଙ୍କ ସଂଧାନରେ ଯାଇ ଧର୍ମାନୁଷ୍ଠାନ ଓ କୁସଂସ୍କାର ଭିତରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଯାଇଛି । ମଣିଷ ଆନନ୍ଦର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ଯାଇ ଆମୋଦ ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଯାଇଛି । ଏହି ଆମୋଦ ମଣିଷକୁ ଆହୁରି କ୍ଳାନ୍ତ କରିଦେଉଛି । ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ଆମେ ସନ୍ତ୍ରାସରେ ପରିଣତ କରିଦେଇଛୁ । ସ୍ୱାଧୀନତାର ଅର୍ଥ ମଣିଷ ସେତେବେଳେ ବୁଝିବ, ଯେତେବେଳେ ତା'ର ଅନ୍ତର୍ଚେତନା ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର କୁସଂସ୍କାର ଏବଂ ସାମାଜିକ ସଂସ୍କାରମାନଙ୍କରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇପାରିବ । ତାହା ସେତେବେଳେ ସମ୍ଭବପର, ଯେତେବେଳେ ମଣିଷ ଅନ୍ତର୍ମୁଖୀ ହୋଇପାରିବ ।

ମଣିଷ ଭଗବାନଙ୍କ ସଂଧାନରେ ଯାଇ ଧର୍ମାନୁଷ୍ଠାନ ଓ କୁସଂସ୍କାର ଭିତରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଯାଇଛି । ମଣିଷ ଆନନ୍ଦର ଅନ୍ୱେଷଣରେ ଯାଇ ଆମୋଦ ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଯାଇଛି । ଏହି ଆମୋଦ ମଣିଷକୁ ଆହୁରି କ୍ଳାନ୍ତ କରିଦେଉଛି । ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ଆମେ ସନ୍ତ୍ରାସରେ ପରିଣତ କରିଦେଇଛୁ